

SVERIGES ADVOKATSAMFUND
Generalsekreteraren

Cirkulär nr 21/2004

Ledamöterna av Sveriges advokatsamfund

Domstolsverkets förslag till timkostnadsnorm 2005 och Advokatsamfundets skrivelse, jämte bilagor, till Justitiedepartementet med anledning av förslaget skickas för kännedom.

Stockholm den 11 oktober 2004

Anne Ramberg

Beräkning av ny timkostnadsnorm (kr)			Bas		Nuvarande timkostnadsnorm		Ny timkostnadsnorm	
	1999	Andel av totala timkostnads-normen	2000	Andel av totala timkostnads-	2004	Andel av totala timkostnads-	2005	Andel av totala timkostnads-
				normen		normen		normen
Lönekostnader jurister (exkl. lönebikostn.)	308,85	0,367	318,12	0,370	387,69	0,388	390,10	0,387
Lönebikostnader jurister	151,95	0,180	156,51	0,182	189,88	0,190	191,05	0,190
Lönekostnader biträden (inkl. lönebikostn.)	134,47	0,160	134,47	0,156	156,83	0,157	162,43	0,161
Lokalkostnader	72,13	0,086	75,01	0,087	75,62	0,076	73,13	0,073
Övriga kostnader	174,72	0,207	176,22	0,205	189,52	0,190	190,54	0,189
Summa kostnader	842,12	1,000	860,33	1,000	999,55	1,000	1007,25	1,000
Timkostnadsnorm inkl moms	1053		1075		1250		1259	
Procentuell ökning					3,59		0,77	

Diarienum: 931-2004
Enhet/Sektion: Ekonomienheten
Författare: Vega Slottner
Datum: 2004-09-15
Version:

Kommentarer till beräkning av timkostnadsnorm för 2005

Metod för beräkning av timkostnadsnorm

Metoden innebär att timkostnadsnormen för år 2000, som byggde på de allmänna advokatbyråernas kostnader, utgör bas för de framtida beräkningarna och att den debiterbara tiden tills vidare ligger fast på nivån 72,5 procent. För de kostnadskomponenter som ingår i normen, lönekostnader och lönebikostnader för jurister, lönekostnader och lönebikostnader för biträden, lokalkostnader samt övriga kostnader, görs en omräkning med hänsyn till förändringar i kostnadsnivån för var och en av komponenterna.

Lönekostnader jurister exkl. lönebikostnader

Posten skall omräknas med den procentuella årliga utvecklingen av månadslöner för ordinarie domare på rådsnivå och icke ordinarie domare (assessorer och fiskaler) inom domstolsväsendet samt för kammaråklagare och assistentåklagare inom åklagarväsendet. Uppgifter om löner för augusti månad varje år inhämtas från DV:s och RÅ:s lönesystem och används för omräkningen.

DV föreslår att posten omräknas med 0,62 procent enligt nedanstående beräkning. Inom domstolsväsendet har ingen avtalsmässig löneökning skett under perioden utan förändringarna beror på fasta befordringsgångar och normal personalomsättning. Inom åklagarväsendet har kammaråklagarna haft en avtalsmässig löneökning medan assistentåklagarna inte heller haft någon sådan ökning.

Titel	Tjänstebenenämning	Augusti 2003		Augusti 2004		Förändring	
		Antal	Genomsnittslön	Antal	Genomsnittslön	Procent	Viktat
Domstolsväsendet							
ARLR	Assessor i länsrätt	6	36 682	6	36 683	0,00	0,00
HRAR	Hovrättsassessor	94	33 736	84	33 745	0,03	0,00
HRFI	Hovrättsfiskal	102	24 137	109	24 578	1,83	0,15
HRR	Hovrättsråd	103	44 340	101	44 446	0,24	0,02
HRRVOF	Hovrättsråd vice ordf	39	53 000	38	53 000	0,00	0,00
KRAR	Kammarrättsassessor	63	33 333	64	33 126	-0,62	-0,03
KRFI	Kammarrättsfiskal	54	24 741	40	25 100	1,45	0,04
KRR	Kammarrättsråd	64	44 906	62	45 016	0,24	0,01
KRRVOF	Kammarrättsråd vice ordf	22	53 000	22	53 000	0,00	0,00
LMOTA	Adjungerad ledamot	79	28 000	80	28 000	0,00	0,00
LMOTEA	Extra adjungerad ledamot	3	37 000	1	37 350	0,95	0,00
LRASS	Lansrättsassessor	10	36 025	10	37 350	3,68	0,03
LRFI	Lansrättsfiskal	46	26 087	49	26 673	2,25	0,08
REGS	Regeringsrättssekreterare	44	36 549	39	36 590	0,11	0,00
REVS	Revisionssekreterare	32	36 066	31	35 885	-0,50	-0,01
RM	Rådman	488	44 191	486	44 223	0,07	0,03
TIFI	Tingsfiskal	108	26 352	99	26 434	0,31	0,02
	Summa	1357		1321			0,35
Åklagarväsendet							
	Kammaråklagare	497	35 891	520	37 014	3,13	1,23
	Assistentåklagare	97	24 331	49	24 331	0,00	0,00
	Summa	594		569			1,23
Viktad procentuell förändring domstols- och åklagarväsendet							0,62

Lönebikostnader jurister

Posten skall omräknas med löneutvecklingen men korrigerat med förändringar i de lagstadgade arbetsgivaravgifterna. I den sista självkostnadsberäkningen för de allmänna advokatbyråerna uppgick lönebikostnaderna till 49,2 procent. De bestod av semestertillägg, arbetsgivaravgifter och försäkringspremier, avgifter till kompletterande ålderspension, särskild löneskatt, avgifter till Trygghetsstiftelsen m.fl. samt kostförmåner m.m. Lönebikostnaderna skall enligt den föreslagna metoden utgå från de allmänna advokatbyråernas nivå, och framöver endast variera med förändringar i de lagstadgade arbetsgivaravgifterna. Enligt förslag i budgetpropositionen skall

arbetsgivaravgiften för 2005 vara 32,70 % procent. Posten lönebikostnader jurister var 49,0 procent i påslag på lönekostnaden år 2004 och blir *oförändrad* i den föreslagna nya normen.

Lönekostnader biträden (inkl. lönebikostnader)

Posten skall omräknas med löneutvecklingen för personal som är ansluten till Statstjänstemannaförbundet (ST). Löneutvecklingen för domstolssekreterare inom domstolsväsendet har varit 3,56 procent under perioden augusti 2003 - augusti 2004. I DV:s förslag till timkostnadsnorm för 2005 har omräkning av denna post gjorts med detta procenttal.

Lokalkostnader

Posten skall omräknas utifrån förändringar i Statskontorets s.k. rikthyror, som fastställs årligen för olika s.k. rikthyresområden. Tidigare använde Statskontoret fyra rikthyresområden men fr.o.m. 2004 har Stockholm utanför tullarna med näraliggande kommuner samt storstäder underindelats i Stockholm utanför tullarna och Solna respektive Vissa kommuner nära Stockholm och vissa storstäder. Antalet inkomna mål (tvistemål exkl. gemensam ansökan och brottmål exkl. notariemål) till tingsrätterna de tre senaste åren har använts som vikt för sammanvägning av förändringarna i dessa fem områden. Tingsrätterna har hänförs till det rikthyresområde som gäller för den kommun där respektive tingsrätts kansli är beläget.

Statskontorets rikthyresnivå för 2005 är sänkt i fyra av områdena och oförändrad i området Övriga kommuner. DV föreslår därför att denna post omräknas med -3,3 procent enligt nedanstående beräkning.

Organisationsförändringar som är genomförda vid ingången av 2005 har beaktats vid beräkningen. Jämfört med föregående år har sammanläggningar med andra tingsrätter av Svegs, Sandvikens, Strömstads och Trollhättans tingsrätter beaktats. Övriga planerade förändringar har inte beaktats.

Statskontorets förändringar av kommunernas inplacering i rikthyresområden har beaktats.

Rikthyresområde	2004		2005		Förändring	
	Antal mål	Rikt-hyra	Antal mål	Rikt-hyra	Procent	Viktat
1	16 751	2 500	16 751	2 300	-8,00	-1,32
2 a)	1 477	1 325	1 477	1 275	-3,77	-0,05
2 b)	22 481	1 025	22 481	1 000	-2,44	-0,54
3	44 555	800	45 391	775	-3,13	-1,39
4	16 582	600	15 746	600	0,00	0,00
Summa	101 846		101 846			
Viktad procentuell förändring						-3,30

Övriga kostnader

Posten skall omräknas med konsumentprisindex (KPI), som var 276,7 i augusti 2003 och 278,2 i augusti 2004. Utvecklingen var således 0,54 procent. DV föreslår att den konstaterade utvecklingen 0,54 procent används för omräkningen.

Justitiedepartementet
Enheten för processrätt och domstolsfrågor
103 33 STOCKHOLM

Timkostnadsnormen för 2005

Sveriges Advokatsamfund inkommer härmed med synpunkter på Domstolsverkets förslag till beräkning av timkostnadsnorm för 2005. Vidare hemställer samfundet på nytt om att regeringen skall ta initiativ till en utredning av systemet med ersättning enligt taxa. I vart fall måste regeringen nu omedelbart göra en utvärdering av den nuvarande beräkningsmetoden i enlighet med vad som utlovades vid metodens införande 2000.

Domstolsverkets förslag

Domstolsverkets beräkningar har lett fram till förslaget att timkostnadsnormen för 2005 skall uppgå till 1 007 kr exklusive moms. I förhållande till 2004 är detta en höjning med 7 kronor eller 0,77 procent. Advokatsamfundet anser att denna förändring är helt oacceptabel och att den i det närmaste framstår som löjeväckande.

I Advokatsamfundets skrivelser till regeringen i samband med fastställande av timkostnadsnormen för 2001 och 2004, vilka biläggs, framförde samfundet ett flertal invändningar mot grunderna för beräkningsnormen. Dessa invändningar vidhålles.

Försöksverksamheten utan taxa

Advokatsamfundet välkomnade regeringens beslut att genomföra en försöksverksamhet utan taxa för offentliga försvarare och målsägandebiträden.

I brev från Justitieministern till Advokatsamfundet i december 2003 uttalade ministern att redovisningen av försöksverksamheten med ersättning utan taxor eventuellt kunde innehålla faktaunderlag som kunde ligga till grund för nya idéer om hur ersättning av allmänna medel bör bestämmas i framtiden.

Av slutrapporten från försöksverksamheten framgår bl.a. att beviljad ersättning avsevärt översteg de belopp som skulle ha utgått om taxan hade varit tillämplig. I 82 procent av fallen yrkade de offentliga försvararna ersättning med ett belopp som översteg taxan. Motsvarande siffra för målsägandebiträdena var 83 procent. En viktig omständighet att

beakta i detta sammanhang var att domstolarna i 94 respektive 93 procent av fallen tillerkände de offentliga försvararna och målsägandebiträderna den begärda ersättningen.

Advokatsamfundets tidigare framförda åsikt om att resultatet av försöksverksamheten inte kan leda till annan slutsats än att systemet med taxor inte fungerar tillfredställande vidhålls. Med beaktande av resultatet från försöksverksamheten kräver Advokatsamfundet därför på nytt att regeringen omedelbart tar initiativ till en utredning av det nuvarande ersättningssystemet.

Beräkningsmetoden

I den rapport där den nuvarande metoden för beräkning av timkostnadsnormen beskrevs sades att uppföljningar borde göras vart tredje, fjärde eller femte år. Det är nu femte året som metoden används. Advokatsamfundet anser att det omgående bör ske en utvärdering av beräkningsmetoden. Vid det samrådsmöte som ägde rum mellan Domstolsverket och Advokatsamfundet den 23 september ställde sig även verket positivt till en sådan utvärdering.

Stockholm den 27 september 2004

Anne Ramberg
Generalsekreterare

Justitiedepartementet
Enheten för processrätt och domstolsfrågor
103 33 STOCKHOLM

Timkostnadsnormen för 2004

Sveriges Advokatsamfund får härmed inkomma med synpunkter på Domstolsverkets förslag till beräkning av timkostnadsnormen för 2004. Vidare hemställer Advokatsamfundet att regeringen tar initiativ till en utredning av det nuvarande systemet för ersättning enligt taxa. I samband med detta bör även en utvärdering ske av metoden för beräkning av timkostnadsnormen i enlighet med vad som utlovades när metoden infördes 2000.

Domstolsverkets förslag

Domstolsverkets beräkningar har lett fram till förslaget att timkostnadsnormen för 2004 skall uppgå till 1 000 kr exklusive moms. Detta motsvarar en höjning med 3,59 procent.

Det kan konstateras att timkostnadsnormen utgår från en debiterbar tid om 72,5 procent av 1 600 debiterbara timmar. Detta innebär att en advokats årliga omsättning baserad på timkostnadsnormen för 2004 skulle uppgå till totalt 1 160 000 kr exklusive moms. Av timkostnadsnormen anses 37 procent avse lönekostnader för jurister. Detta medför en årsinkomst på 429 200 kr, vilket motsvarar en månadslön på 35 766 kr.

Advokatsamfundet anser att denna månadslön måste jämföras med vad andra aktörer inom rättsväsendet tjänar. Detta medför att underlaget som avser lönekostnader för jurister måste höjas cirka 20 procent för att nå upp till den genomsnittliga lönen för en rådman på 44 191 kr.

Advokatsamfundet har under våren låtit genomföra en Temo-undersökning om advokatkåren och dess verksamhet. Vid tidpunkten för undersökningens genomförande hade Advokatsamfundet 3 515 aktiva ledamöter. Svarsfrekvensen blev 62 procent, vilket torde kunna ge ett rimligt rättvisande resultat.

Av resultatet framgår att Domstolsverkets förslag i flera avseenden vilar på felaktiga grunder. Det förtjänas särskilt uppmärksammas att 42 procent av ledamöterna uppgav att de arbetade 1 600 timmar, 34 procent 1 601–2 000 timmar och 18 procent mer än 2 000 timmar. Endast 37 procent av ledamöterna uppgav att de kunde debitera över 70 procent av sin arbetade tid. 16 procent uppgav att de kunde debitera mellan 71 och 75 procent, medan 21 procent uppgav sig kunna debitera mer än 75 procent. Löneskillnaden är således i praktiken ännu större än vad som ovan redovisats .

Denna oskäligt låga ersättning som timkostnadsnormen erbjuder utgör en bidragande orsak till att det saknas tillväxt av advokater inom humanjuridiken. Under 2000 och 2001 har antalet biträdande jurister på advokatbyråer ökat med närmare 55 procent. Denna ökning har med något undantag ägt rum på de affärsjuridiska byråerna i storstäderna. Under 2002 skedde ingen ökning av antalet biträdande jurister. Detta medför att tillväxten inom humanjuridiken i det närmaste är obefintlig. Allt talar för att det inom en inte alltför lång framtid kommer att saknas erforderligt antal advokater som är beredda att åta sig uppdrag att företräda enskilda inom detta område. Det är hög tid för regeringen att ställa sig frågan om detta kan accepteras. Ytterst är detta även en jämställdhetsfråga, då exempelvis 57 procent av de som är verksamma inom familjerättens område är kvinnor.

Metoden som Domstolsverket använder vid fastställandet av timkostnadsnormen utgår alltså från de allmänna advokatbyråernas kostnadsläge 2000, vilket omräknas med hänsyn till förändringar i kostnadsnivån. De allmänna advokatbyråernas verksamhet skiljde sig dock i väsentliga hänseenden från övriga advokaters förutsättningar för sin verksamhet. De mest påtagliga skillnaderna är att advokaterna driver näringsverksamhet med den ekonomiska risk som detta innebär. Advokatverksamhet med privatpersoner som klienter riskerar inte sällan klientförluster. Advokaten är dessutom arbetsgivare och avsätter betydande tid till driften av sin rörelse. Vidare skall advokaten investera i bl.a. utbildning för sig och sin personal. Det måste därför åter påtalas att verksamheten som bedrivs av de allmänna advokatbyråerna inte utgör någon lämplig jämförelse med den verksamhet som övriga advokater bedriver. Detta oaktat att de subventionerade kostnaderna har återförts vid beräkningen.

De i förslaget beräknade lokalkostnaderna är inte anpassade till den kostnadsnivå som råder i bl.a. Stockholm. Enligt Domstolsverkets beräkningar utgör lokalkostnaderna 7,6 procent av den totala timkostnadsnormen. Av Temo-undersökningen framgår att denna siffra är grovt felaktig. De ledamöter som har minst 50 procent av sin fakturering relaterad till timkostnadsnormen har nämligen en kostnad för lokaler som uppgår till 15 procent. Vidare kan det konstateras att även om beräkningen utgår från antalet inkomna mål till tingsrätterna under de senaste tre åren visar dessa siffror att stora och oförklarliga skillnader finns i antalet inkomna mål exempelvis mellan 2001 och 2002. Det måste därför ifrågasättas om det är rimligt att dessa siffror läggs till grund för beräkningen av lokalkostnaderna.

Principer för ersättning

Advokatsamfundet har sedan lång tid varit kritiska till det nuvarande systemet med ersättning enligt taxa, som tar sin utgångspunkt i tiden för huvudförhandlingen. Regeringens beslut att genomföra en försöksverksamhet utan taxa för offentliga försvarare och målsägandebiträden i de domstolar som ingår i Hovrätten för Västra Sveriges domsområde välkomnades därför av Advokatsamfundet.

Delrapporten bekräftar att den av Advokatsamfundet framförda kritiken är befogad. Den alternativa slutsatsen av rapporten torde annars vara att merparten av alla advokater

antingen ljuger eller är ineffektiva i sin yrkesutövning. Advokatsamfundet anser att resultatet av försöksverksamheten inte kan leda regeringen till annan slutsats än att systemet med taxor inte fungerar tillfredställande och att en förändring av systemet måste komma till stånd.

I samband med att metoden för beräkning av timkostnadsnormen infördes 2000 utställde regeringen dessutom ett löfte om att denna skulle utvärderas efter viss tid.

Det krävs väsentliga och omedelbara förändringar i dagens ersättningssystem för att skapa förutsättningar för en återväxt inom humanjuridiken. Advokatsamfundet anser att ett nytt ersättningssystem som främjar ett effektivt arbetssätt och som dessutom tillgodoser rimliga krav på lönsamhet måste skapas. Sammantaget medför detta att det är angeläget att regeringen snarast ta initiativ till en utredning avseende det nuvarande systemet med ersättning enligt taxa.

Stockholm den 28 oktober 2003

Anne Ramberg
Generalsekreterare

REGERINGSKANSLIET

Sveriges advokatsamfund
INKOM
2003-12-19

ÄR-2003/1033

2003-12-18

Ju2003/8340/DOM

Justitiedepartementet

Justitieministern

Sveriges advokatsamfund

Generalsekreteraren

Box 27321

102 54 STOCKHOLM

I samfundets skrivelse om timkostnadsnorm för 2004 begärs att regeringen tar initiativ till en utredning av det nuvarande systemet för ersättning enligt taxa och att det i samband därmed även sker en utvärdering av metoden för beräkning av timkostnadsnorm.

Som jag framhöll i mitt brevsvar till samfundet den 19 december 2002 kan jag hålla med om att det finns ett antal svagheter med systemet för bestämmande av ersättning av allmänna medel.

Under 2003 pågår en försöksverksamhet med ersättning utan taxor för offentliga försvarare och målsägandebiträden i Hovrätts för Västra Sverige domkrets. Slutredovisning av projektet kommer att ske under våren 2004. Denna redovisning kan eventuellt innehålla faktaunderlag som kan ligga till grund för nya idéer om hur ersättning av allmänna medel bör bestämmas i framtiden.

Efter att Domstolsverket utrett frågan om hur timkostnadsnormen borde beräknas fastställde regeringen den nuvarande modellen för beräkning av normen i november 2000. Att så snart efter det att frågan har utretts ge ett nytt uppdrag framstår, som jag tidigare framhållit, inte som det bästa sättet att komma till rätta med problemen.

Jag vill också betona att det inte finns något som hindrar att det förs diskussioner mellan samfundet och Domstolsverket om möjliga förbättringar i dagens system. Liksom tidigare är Justitiedepartementet berett att delta i sådana förutsättningslösa diskussioner.

Bästa hälsningar

Thomas Bodström

Justitiedepartementet
att Charlotta Arvidsson
103 33 Stockholm

Sveriges Advokatsamfund får härmed dels inkomma med synpunkter på Domstolsverkets förslag till beräkning av ny timkostnadsnorm, dels hemställa att Justitiedepartementet tillsammans med Advokatsamfundet initierar en förutsättningslös utredning om utformningen av formerna för det offentligas ersättning till advokater och biträdande jurister från och med år 2002 och att i denna översyn också ingår frågan om borttagande av moms på advokattjänster för fysiska personer.

Domstolsverkets förslag till timkostnadsnorm

Överläggningar har vid tre tillfällen ägt rum mellan DV och Advokatsamfundet. Vid de två första tillfällena under 1999 företräddes Advokatsamfundet av dess dåvarande generalsekreterare Lars Bentelius och vid den senaste under innevarande år, av undertecknad.

Som framgår av brev den 2 april 2000 har Advokatsamfundet till DV framställt invändningar mot förslaget, bilaga 1. Advokatsamfundet har därvid accepterat vissa antaganden och föreslagit en viss nivå på timkostnadsnormen i syfte att uppnå enighet för år 2001. Enighet har emellertid inte kunnat åstadkommas. Advokatsamfundet hänvisar till vad som närmare framgår av bilagan.

Domstolsverkets förslag till metod för beräkning av timkostnadsnormen innebär att en advokat som arbetar ca 1600 timmar och debiterar 1160 timmar med nuvarande norm kommer upp i en bruttointäkt om 997 600 kronor. Härav skall enligt modellen 37 % anses motsvara lön d vs 369 112 motsvarande en månadslön uppgående till 30 750 kronor.

En annan grundläggande synpunkt är att det utrymme som kan avsättas till lön i vart fall lägst måste motsvara vad andra likvärdiga aktörer i rättsprocessen t e x en rådmän tjänar. Med föreslagen teknik måste underlaget hänförlig till lönedelen höjas ca 30% för att nå upp till motsvarande en rådmanslön om 40 000 kronor.

Oaktat rättshjälpen är subsidiär till rättsskyddet och att staten finansierar en mindre del av advokat kårens omsättning ca 800 000 miljoner mot totalt beräknade ca 5 miljarder sätter timkostnadsnormen ändock ramen för advokatens arvode i samtliga de fall rättsskyddet belastas och även i en stor del av övriga ärenden inom humanjuridiken.

Advokatsamfundet har under våren låtit genomföra en Temo-undersökning om advokat kåren och dess verksamhet. Svarefrekvensen blev 62 %, vilket torde kunna ge ett rimligt rättvisande resultat. Det kan dock noteras att svarefrekvensen från de största byråerna var låg. Sammanställning av frågor och svar framgår av bilagorna 2-3.

Advokat kåren är mycket heterogen och olikheterna mellan advokaternas intjäningsförmåga är betydande. En rimlig utgångspunkt är dock att advokater med inriktning på humanjuridik måste tillåtas driva en lönsam verksamhet med arvoden baserade på timkostnadsnormen. Temo-undersökningen visar att 46 % av fakturerat arvode var att hänföra till uppdrag för fysiska personer. Offentligt försvar inklusive målsägandebiträde, rättshjälp inkl offentligt biträde och rättsskydd svarar för 39 %.

Av resultatet framgår att DVs utgångspunkter i det aktuella förslaget i flera avseenden vilar på felaktiga antaganden. Det förtjänar särskilt uppmärksammas att 39 % av ledamöterna uppger att de arbetade 1600 timmar, 33 % 1601-2000 timmar och 25 % mer än 2000 timmar. Endast 36 % av advokaterna kunde debitera över 70 % av sin arbetade tid. 19 % uppgav sig kunna debitera mellan 71-75 % av arbetad tid, medan 19 % uppgav sig kunna debitera mer än 75 %.

DV har alltså som grundval de allmänna advokatbyråernas verksamhet, vilka i väsentliga hänseenden skiljer sig från övriga advokatens förutsättningar för sin verksamhet. De på allmänna advokatbyråer anställda advokaterna bar ej ansvaret för de med fri näringsverksamhet förbundna riskerna. Advokaten på allmän advokatbyrå tog ej någon personlig risk i verksamheten, utan hade bara förmån av ökade intäkter i form av andel i resultatet. Advokaten var anställd av en myndighet, advokatbyrån erhöll bistånd från DV med bokslutsarbete, löneadministration, utbildning, arkivarbete m.m. Härtill kommer att advokater anställda på allmänna advokatbyråer tillika erhöll lön under utbildning. Kompetenshöjning och utbildning är för advokaten i allmänhet såväl en kostnad som en intäktsförlust. Advokaterna på de allmänna advokatbyråerna utgör därför inte en lämplig jämförelse för övriga advokater.

Advokatkårens struktur och verksamhet

Vid en internationell jämförelse har Sverige låg advokattäthet.

Advokatkårens struktur har genomgått en fundamental förändring bara de senaste tio åren. Den har från att vara en relativt sammanhållen grupp av små och medelstora allmänpraktiserande byråer kommit att utgöra en påtagligt heterogen grupp av ledamöter med mycket skiftande inriktning och betingelser under vilka de verkar.

Advokatkåren står inför betydande strukturförändringar som en följd av oerhört snabba och djupa förändringar i omvärlden. Utvecklingen utvisar bl a större rörlighet mellan juristyrkena. Tillväxten sker till övervägande del inom storstadsområden, till storbyråer med affärsjuridisk verksamhet verksamma inom och utom Sverige.

Advokatsamfundet har ca 3600 ledamöter, varav cirka 3200 är aktiva och verksamma på 1600 advokatbyråer. Av dessa är ca 1000 enmansbyråer (en inte obetydlig andel i kontorsgemenskap). Samtidigt sysselsätter de tre största advokatbyråerna ca 12 % av de på advokatbyråer verksamma advokaterna och biträdande juristerna.

Principer för ersättning

Advokatsamfundet vill framhålla vikten av att staten - såvida den önskar värna om en fri och obunden advokatkår med hög etisk ock professionell standard - skapar förutsättningar för att advokaterna ges möjlighet att verka inom humanjuridiken och inom ramen för denna verksamhet driva en lönsam rörelse.

Advokatkåren som en företrädare för det allmänna och som en garant för den enskilde att få sin sak prövad kan inte förutsättas bidra till upprätthållandet av minimikraven i en rättsstat, utan att bli ersatt för sitt arbete på ett sätt som leder till upprätthållandet av integritet och professionalism.

Advokatsamfundet anser inte att nuvarande system med timkostnadsnorm är tillfredsställande. Med bortseende från timkostnadsnormens storlek finns anledning att ifrågasätta systemet som sådant. Den stelbenthet som kännetecknar systemet är av ondo. Det innebär bl a att effektivitet och yrkesskicklighet inte premieras. Advokatsamfundet anser att ett så starkt tidsbundet arvoderingsystem som det nuvarande inte gagnar effektiviteten. Tillräcklig hänsyn tas inte till kunskap, komplexitet, resultat, tvisteföremålets värde, utgången i ärendet, tidskravet (hur bråttom det var) m.m. Ytterst är det klienten som drabbas.

Ersättningsformen till advokater bör som DV anger vara neutral i bemärkelsen att den ej har till syfte att subventionera undersysselsatta advokater. I dess nuvarande utformning utgör den emellertid istället ett redskap att underminera förutsättningarna att verka för advokater som är sysselsatt med uppdrag utanför det affärsjuridiska fältet och då särskilt inom den traditionella humanjuridiken. En betydande del av dessa advokater är kvinnor.

Av kårens ledamöter är ca 15 % kvinnor. Av de biträdande juristerna är ca 35% kvinnor. Antalet utexaminerade kvinnliga jurister överstiger 50%. Det ser inte ut som om utvecklingen leder till nämnvärt ökad kvinnoandel i kåren, oaktat såväl andelen kvinnor på universitetet, som andelen kvinnliga biträdande jurister har ökat betydligt. Samfundet går därigenom miste om professionell arbetskraft

Av kvinnorna har 67 % uppgivit att de är verksamma inom familjerättens område. 59 % av kvinnorna uppger att mellan 76-100 % av klienterna var privatpersoner. Motsvarande siffra för männen är 26 %.

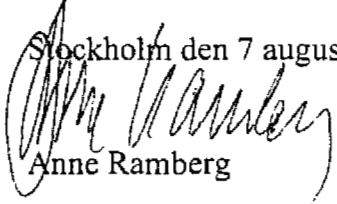
Advokatens oberoende innebär att advokaten är utestängd ifrån den trygghet som det innebär att vara anställd i statlig verksamhet- advokaten är inte som domaren oavsättlig. Han saknar den anställningstrygghet som offentliganställda åtnjuter. Advokaten bedriver näringsverksamhet med allt vad det innebär av bl a ekonomiskt risktagande. Advokaten är verksam på en marknad. Advokatens verksamhet är sårbar även i den meningen att advokaten ej åtnjuter den sociala skyddslagstiftning som anställda i vanlig mening gör. Vid sjukdom t e x är inte bara inkomstförlusten en realitet, utan likväl kostnadsansvaret och till yttermera visso bortfallet av klienter. Advokatverksamheten riskerar också kundförluster. Av kårens samlade kundförluster är 38 % att hänföra till familjerättsliga uppdrag.

Advokatsamfundet vill fästa Justitiedepartementets uppmärksamhet på att LMV; Jordbruksverket och ESV synes ha en ersättningsnivå uppgående till 950 kronor per timme plus moms. Tjänstemännen som utför dessa tjänster liksom verksamheterna som sådana är likt domstolar och åklagarmyndigheter till skillnad från advokatbyråer ej konkurrensutsatta. Bevekelsegrunden för varför advokatens arbete skall vara lägre betalt är svår att utröna.

Nuvarande system – som bygger på en ren tidsdebitering, och som dessutom i brottmål utgår från antalet huvudförhandlingsdagar – bygger på ett synsätt som på avgörande punkter inte beaktar den verklighet en advokat verkar i. Tekniken är ett uttryck för brist på insikt i vad advokatycket egentligen innebär. Den tidsbundna arvodesättningen har dock kommit att få ett ökat tillämpningsområde inom många rättsområden, inte minst mot bakgrund av att rättsskyddets ersättningsnormer följer timkostnadsnormen. Advokatsamfundet tar avstånd ifrån denna utveckling.

Advokatsamfundets inställning har varit att arvodet skall bestämmas efter skälighet. Hur denna skall fastställas och vilka kriterier som skall ligga till grund för bestämmandet härav har tidigare av Holger Wiklund beskrivits på ett klargörande och alltjämt tillämpligt sätt. Ett nytt system som tillgodoser rimliga krav på lönsamhet och som främjar ett effektivt arbetssätt måste tillämpas. En fri och obunden advokatkår med förmåga att tillhandagå allmänheten med kompetent biträde i rättsliga angelägenheter är ett starkt intresse i en modern rättstat. För att trygga bibehållandet därav krävs väsentliga systemförändringar.

Stockholm den 7 augusti 2000

Anne Ramberg

2000-04-02

Domstolsverket
551 81 Jönköping

Domstolsverkets förslag till ny metod för beräkning av timkostnadsnorm

Sammanfattningsvis anges nedan de synpunkter advokatsamfundet har framfört.

Vid samtliga tre överläggningstillfällen mellan DV och advokatsamfundet har det från advokatsamfundets sida betonats att det av principiella skäl inte är lämpligt att de allmänna advokatbyråernas kostnader läggs till grund för beräkningsunderlaget.

Advokatsamfundet har framfört att den tjänst som advokaten tillhandahåller staten skall kunna utgöra grund för en heltidsarbetande advokat att erhålla godtagbar försörjning på timkostnadsrelaterade ärenden. Advokats alltmer specialiserade inriktning, medger i allmänhet ej handläggning av såväl uppdrag av affärsjuridisk karaktär med högre arvoden som timkostnadsrelaterade ärenden. Att timkostnadsnormen är normbildande också för rättsskyddet bör i detta sammanhang beaktas.

Vidare har påpekats att skillnaderna var advokaten är verksam ej beaktas av den föreslagna tekniken. De i förslaget beräknade lokalkostnaderna är t e x inte på något sätt anpassade till den kostnadsnivå som f.n. råder i Stockholms innerstad, där ett stort antal advokater är sysselsatta med uppdrag relaterade till timkostnadsnormen.

Advokatsamfundet har invänt att det för en advokat som bedriver rörelse är svårt att kunna debitera 72,5 % av 1600 timmar motsvarande 1 160 timmar. Advokatsamfundet har ifrågasatt nivån.

Det har understrukits att förslaget ej tar hänsyn till den omständigheten att advokaten är näringsidkare och såväl avsätter betydande tid till driften av sin rörelse som tar betydande risker, till skillnad från andra verksamma inom rättsväsendet.

Advokatsamfundet har i syfte att uppnå enighet med DV anfört att – om tekniken ändock skall accepteras - den del av beräkningsunderlaget som utgör lönekostnader jurister höjs med 30 % för att den advokat som arbetar med uppdrag relaterade till timkostnadsnormen i vart fall skall erhålla en månadslön motsvarande den genomsnittlige rådmannens d.v.s. 40 000 kronor per månad. Advokatsamfundet anser att advokater och rådmän bör ligga på lägst samma lönenivå. Med utgångspunkt i nuvarande basnivå erhåller en advokat som arbetar 1600 timmar och debiterar 72,5 % en lön motsvarande 30 760 kronor, d v s 25 % under vad utgångslönen är för en rådmän.

Advokatsamfundet har accepterat beräkningstekniken förutsatt att basnivån höjs enligt ovan och utgångspunkten för beräkning av timkostnadsnormen för 2001 således för 2000 höjs från 860 kronor exklusive moms till 956 kronor exklusive moms motsvarande 414 kronor att jämföras med 318 kronor per timme.

Stockholm som ovan

Anne Ramberg

Undersökning bland ledamöter i Sveriges advokatsamfund

Tillägg till slutrapport 2000-06-14

Medelvärde respektive median har beräknats avseende vissa uppgifter.

Median innebär att mittpunkten räknats fram vilket får till följd att mycket låga respektive mycket höga värden inte slår igenom i lika hög grad som vid beräkning av medelvärdet.

Antal arbetade timmar i advokatverksamheten under 1999

Medelvärde: 1701 timmar.

Median: 1621 timmar

Andelen debiteringsbar tid under 1999

Medelvärde: 65 %

Median: 64 %

Den del av omsättningen som var att hänföra till den enskilde advokaten under 1999

Medelvärde 1 570 000

Median 1 030 000

- Enligt undersökningen torde de svenska advokatbyråerna totalt omsätta **cirka 5 miljarder** kronor.
- Advokater på enmansbyråer hade en medianomsättning på 610 000 kronor, medan advokater på byråer med tio eller fler advokater hade en medianomsättning på 2 330 000 kronor per advokat.

Byråns kostnader per jurist och månad före lön och lönebikostnader:

Medelvärde: 35 400 kronor

Median: 28 500 kronor.

- Enmansbyråerna hade en mediankostnad på 17 600 kronor per jurist och månad medan byråer med tio eller fler advokater hade en mediankostnad på 52 500 kronor per jurist och månad.

Taxerad inkomst av advokatverksamhet enligt 1999 års taxering

Medelvärde: 522 000 kronor

Median: 370 000 kronor

- Medianinkomsten för kvinnliga advokater var 297 000 kronor.
- Medianinkomsten för advokater vid enmansbyråer var 267 000 kronor per år medan den var 662 000 kronor per år bland advokater som arbetar vid byråer med minst tio advokater.

2000-06-15

Roland Fransson

Undersökning bland ledamöter i Sveriges Advokatsamfund

Slutrapport 2000-06-14

Bakgrund

Undersökningen är en totalundersökning vilket innebär att samtliga yrkesverksamma advokater (3210 stycken) erhållit ett frågeformulär per post. Undersökningen inleddes vecka 10 och den avslutades under vecka 18. Svarsfrekvensen blev 62%.

En liknande undersökning genomfördes våren 1995 och många av frågorna har återupprepats i avsikt att kunna följa förändringar över tiden.

I denna rapport fokuseras endast på de väsentligaste tendenserna och eventuella förändringar gentemot resultaten av 1995 års undersökning. 1995 års siffror har i förekommande fall angivits inom parentes. Samtliga redovisade siffror avser procentuell fördelning. Frågor av bakgrundskaraktär vilka ställts för den statistiska bearbetningens skull redovisas inte.

Roland Fransson

OM BYRÅN

Fråga 1.

Hur många advokater är verksamma inom den byrå Du arbetar på ?

1	33 (27)
2-3	21 (23)
4-9	25 (28)
10+	19 (22)
Ej svar	2 (1)

Fråga 2.

Hur många biträdande jurister som ej är advokater är verksamma inom byrån ?

0	32 (32)
1	17 (19)
2-3	11 (14)
4+	16 (16)
Ej svar	23 (19)

Ej svar innebär sannolikt i de allra flesta fall att det inte finns några biträdande jurister som arbetar på byrån.

Fråga 3.

Hur många personer utan juridisk utbildning arbetar inom byrån ?

0	12 (6)
1	23 (20)
2-3	23 (23)
4-8	16 (25)
9+	17 (22)
Ej svar	9 (6)

Fråga 4.**Din huvudsakliga inriktning under 1999. (flera svar möjliga)**

Affärsjuridik	60
Arbetsrätt	9
Bolagsrätt	17
Brottmål	42
Familjerätt	38
Fastighetsrätt	27
Förmögenhetsrätt	14
Försäkringsrätt	13
Immaterialrätt	7
Internationella uppdrag	9
Konkursrätt	19
Skadeståndsrätt	27
Skatterätt	5
Straff-/processrätt	16
Övrigt	13
Ej svar	1

Det finns mycket klara könsskillnader. 65 % av männen anger affärsjuridik medan endast 29 % av kvinnorna anger denna inriktning. 67 % av kvinnorna anger familjerätt medan bara 33% av männen anger detta.

Det går inte att jämföra svaren mot 1995 års undersökning då det gjordes en annan indelning av verksamhetsinriktningar i denna undersökning.

Fråga 5. Hur stor omsättning hade advokatbyrån under 1999.

20 % (15%) uppgav att byrån hade en omsättning understigande 1 miljon kronor, medan 24 % (28%) uppgav en byråomsättning på 1-3 miljoner kronor. 12% uppgav 3-6 miljoner kronor. 37 % (41%) uppgav att byrån hade en omsättning överstigande 6 miljoner kronor. Advokatbyråernas omsättning har inte stigit sedan 1995.

Fråga 6. I vilken rörelseform bedrivs byrån.

Aktiebolag	43 (45)
Handelsbolag	21 (29)
Kommanditbolag	14 (7)
Enskild firma	16 (14)
Blandad form	7
Ej svar	1 (0)

Fråga 7a.**Är Du ensam ägare, delägare eller anställd i byrån?**

Äger byrån själv	38 (31)
Delägare	51 (52)
Anställd	11 (15)
Ej svar	(2)

Det faktum att antalet anställda har sjunkit jämfört med förhållandena under 1995 kan bero på nedläggningen av de allmänna advokatbyråerna.

Fråga 7b.**Antalet delägare på byrån?**

0	1 (2)
1	23 (17)
2-3	18 (19)
4-7	19 (22)
8+	20 (21)
Ej svar	19 (20)

Fråga 8.**Har byrån kontorsgemenskap med annan advokatbyrå ?**

Ja	20 (18)
Nej	79 (81)
Ej svar	1 (1)

Fråga 9.**Har byrån kontor på fler orter än den Du arbetar på?**

Ja, på annan ort i Sverige	34 (28)
Ja, på annan ort utomlands	12 (14)
Nej, byrån har endast ett kontor	62 (68)

Fråga 10.**Har byrån avtal om samarbete med någon eller några utländska advokatbyråer?**

Ja	24 (24)
Nej	74 (75)
Ej svar	1 (1)

Fråga 11.**Har byrån något annat fast samarbete? (flera svar möjliga)**

Ja, med revisionsbyrå	8 (12)
Ja, med fastighetsmäklare	3 (3)
Ja, med inkassobyrå	2 (3)
Ja, med begravningsbyrå	1 (1)
Ja, med branschorganisation	5 (3)
Ja, med bank	4 (5)
Ja, med försäkringsbolag	2 (2)
Annat	4 (4)
Ej svar	4 (3)

Det kan noteras att det är färre som har samarbete med revisionsbyrå nu jämfört med för fem år sedan. Övriga förändringar ligger inom felmarginalen.

KLIENTUNDERLAG M M**Fråga 12.****Hur många av Dina klienter under 1999 var privatpersoner (inbegripet dödsbon) ?**

10 procent eller mindre	36 (39)
11-50 procent	18 (19)
51-75 procent	14 (13)
76-100 procent	31 (28)
Ej svar	1 (1)

Här finns en stor skillnad mellan kvinnor och män. 59 % av kvinnorna uppgav att mellan 76-100% av klienterna var privatpersoner, motsvarande siffra för männen var 26 %.

Fråga 13.**Ungefär hur många timmar arbetade Du i Din advokatverksamhet (byråfrågor inräknade) under 1999?**

39 % arbetade upp till 1600 timmar och 33 % arbetade mellan 1601 – 2000 timmar. 25 % arbetade mer än 2000 timmar.

Skillnader visavi förhållandena under 1994 ligger inom felmarginalen.

Fråga 14.

Ungefär hur stor del av Din arbetade tid i Din advokatverksamhet (byråfrågor inräknade) kunde Du debitera under 1999.

Mindre än 50 procent	9
50-55 procent	13
56-60 procent	12
61-65 procent	12
66-70 procent	15
71-75 procent	17
Mer än 75%	19
Ej svar	3

Vid föregående undersökning var antalet intervaller betydligt färre vilket gör att siffrorna inte direkt kan jämföras. Det rör sig dock inte om några större förändringar.

Fråga 15. Ny fråga.

Hur stora kostnader hade byrån per jurist och månad före lön och lönebikostnader till juristen ?

Mindre än 20 000 kr	17
20 000 – 25 000 kr	12
25 001 - 30 000 kr	11
30 001 – 35 000 kr	11
Mer än 35 000 kr	36
Ej svar	14

FAKTURERING/DEBITERING**Fråga 16.**

Hur mycket av byråns fakturering under 1999 var att hänföra till Dig

Mindre än 500 000 kr	10 (9)
500 001 – 1 000 000 kr	26 (23)
1 000 000 – 1 500 000 kr	24 (29)
1 500 001 – 2 500 000 kr	23 (22)
Mer än 2 500 000 kr	15 (14)
Ej svar	3 (3)

Under perioden 1994 – 1999 finns ingen statistisk säkerställd ökning av fakturerade belopp.

Fråga 17.

Ungefär hur fördelade sig Din fakturering under 1999 på följande uppdragstyper?

Offentligt försvar inklusive målsägandebiträde	16
Rättshjälp inklusive offentligt biträde	9 (24)
Rättsskydd (exklusive affärsjuridik)	14 (10)
Obeståndsjuridik	10
Affärsjuridik	38
Övriga uppdrag	14

Vid föregående undersökning var svarsalternativen delvis annorlunda utformade vilket innebär att jämförelse endast kan göras avseende rättshjälp och rättsskydd.

Fråga 18. Ny fråga.

Ungefär hur fördelade sig Din fakturering under 1999 på fysiska respektive juridiska personer ?

Fysiska personer	46
Juridiska personer	54

Fråga 19.

Kundförluster under 1999 ? Ange i procent av Din fakturering

Generellt sett låga tal. 60 % har kundförluster understigande 2 %, 26% har kundförluster på mellan 2-5%. Inga säkerställda förändringar sedan 1994.

Fråga 19b. Ny fråga.

Inom vilket/vilka verksamhetsområden är klientförlusterna huvudsakligen hänförliga ?

Här utkristalliserar sig två huvudområden affärsjuridik 29 % och familjerätt 38 %. Inom övriga verksamhetsområden förekommer klientförluster i liten omfattning.

Fråga 20. Ny fråga.

I vilken utsträckning tillämpade Du under 1999 respektive debiteringsprincip.

Tidsdebitering

Liten utsträckning	8
Stor utsträckning	88
Inte alls	1
Ej svar	3

Skälighetsuppskattning vid ärendets avslutande

Liten utsträckning	32
Stor utsträckning	43
Inte alls	8
Ej svar	17

Med klienten överenskommet fast pris

Liten utsträckning	29
Stor utsträckning	4
Inte alls	36
Ej svar	31

Pris som bestämts efter anbudsförfarande

Liten utsträckning	12
Stor utsträckning	1
Inte alls	53
Ej svar	34

Annan debiteringsprincip

Liten utsträckning	4
Stor utsträckning	1
Inte alls	42
Ej svar	54

Fråga 21.

I vilken utsträckning tillämpade Du under 1999 respektive faktureringsrutin ?

Det framkom att fakturering efter avslutat uppdrag förekommer oftast följt av löpande månadsvis fakturering. Inga skillnader jämfört med 1994.

Fråga 22. Ny fråga.

I vilken utsträckning förekommer det att klienter begär att få betala i annat än pengar, exempelvis ägarandelar i klientens företag.

Mycket liten utsträckning	12
Ganska liten utsträckning	4
Ganska stor utsträckning	1
Mycket stor utsträckning	0
Inte alls	82

Fråga 23. Ny fråga.

I vilken utsträckning förekommer det att klienter begär att få betala på andra osedvanliga villkor, exempelvis lång kredittid.

Detta förekommer i liten utsträckning. Endast 7% svarar i stor utsträckning.

Fråga 24.

I vilken utsträckning använder Du dig av formuläret i allmänna villkor för advokatuppdrag.

3 av 4 tillfrågade använder inte alls formuläret. Endast 2% uppger att de använder formuläret i stor utsträckning.

DATORN I ARBETET**Fråga 25. Delvis ny fråga.**

Frågan innehåller ett stort antal påståenden som den tillfrågade skall ta ställning till. Sammanfattningsvis kan följande slutsatser dras.

- Kåren är i hög grad datoriserad och 98% har angivit att det finns datorer på byrån.
- 87% av det tillfrågade uppger att redovisningssystemet är datoriserat.
- 5 av 6 uppger att datorer används av de flesta på byrån.
- 87 % uppger att byrån kan koppla upp sig mot Internet och ungefär lika många anger att byrån har e-postadress. Däremot har bara 70 % av advokaterna egen e-postadress.
- 7 av 10 uppger att byrån använder e-post för kommunikation med klienter, men bara 10% krypterar e-posten.
- Hälften av de svarande anger att byrån har egen hemsida
- 2 av 3 svarande uppger att klientregistret är datoriserat. Knappt hälften för uppdragskort på data. Endast 14 % uppger att datasystemet bevakar fataliteter.
- 2 av 3 anger att lokalt nätverk finns på byrån.
- Var tredje uppger att byråns jurister kan koppla upp sig mot byråns nätverk från extern dator.
- Endast 1 av 6 anger att byrån har kopplat faxsystem till nätverket.

Fråga 26.

Till vilka av nedanstående ändamål använder Du vanligen själv dator?

Att skriva egen korrespondens	75 (32)
Att skriva juridiska dokument	67 (28)
Att faxa från datorn	10 (3)
Att sända och ta emot e-post/memo	68 (5)
Ej svar	10

Fråga 27. Ny fråga.

Vilket operativsystem används inom byrån?

Det stora flertalet anger att Windows 95/98 eller Windows NT används inom byrån.

Fråga 28. Ny fråga.

Vilken typ av anslutning till Internet har byrån.

Var tredje har uppringd modemanslutning och var fjärde använder ISDN. var 5:e uppger att byrån har fast anslutning till Internet.

Fråga 29. Ny fråga.

E-postrutiner

Ungefär hälften uppger att E-post hämtas och lämnas manuellt medan 43% uppger att detta sker automatiskt.

Fråga 30. Delvis ny fråga.

Vilken/vilka databas/er används inom byrån för att söka juridisk information?

Infoplex/proplex används av 49%. CD-lag X används av 29% och 31% använder Pacta. Därefter följer InfoTorg som används av 27%. Den avgiftsfria databasen RIXLEX används av 25%. CD-praxis används av 21%. Övriga databaser används endast marginellt.

MARKNADSSITUATION

Fråga 31. Ny fråga.

Hur upplever Du konkurrens från andra aktörer på den juridiska tjänstemarknaden.

Mycket liten utsträckning	15
Ganska liten utsträckning	32
Ganska stor utsträckning	32
Mycket stor utsträckning	11
Inte alls	8
Ej svar	2

Den upplevda konkurrensen är större bland svarande från byråer med 10 anställda eller fler. Av dessa anser 60% att de upplever konkurrens i ganska eller mycket stor utsträckning.

Fråga 32. Ny fråga.

Om Du upplever konkurrens från andra aktörer: från vilken eller vilka:

Revisorer och andra företagskonsulter	51
Utländska advokatbyråer	10
Juridiska byråer	26
Bankernas juristavdelningar	28
Investmentbanker	6
Begravningsbyråer	14
LRF konsult	10

74% av de svarande på byråer med 10 eller fler advokater upplever konkurrens från revisorer och andra företagskonsulter.

Fråga 33. Ny fråga.

**Hur marknadsför sig advokatbyrån?
(flera svar möjliga)**

Annonsering i telefonkatalogens gula sidor	77
Utskick till olika målgrupper	14
Hemsida på Internet	46
Nyhetsbrev till klienter	13
Annonsering i dagspress	22
Platsannonser	20
Annonsering i samband med personalbyte, lokalbyte och andra förändringar	26
Sponsring	29

Kurser/seminarier	32
Deltagande i mässor	13
Annat sätt	11
Ej svar	6

Mindre byråer marknadsför sig framförallt i telefonkatalogens Gula Sidor medan större byråer i hög grad använder hemsida, kurser/seminarier och platsannonser.

Fråga 34. Ny fråga.

Anser Du att Advokatsamfundet centralt bör bedriva mera utåtriktade informations- och marknadsföringsaktiviteter i syfte att stärka advokatens position på den juridiska tjänstemarknaden?

Ja	62
Nej	35
Ej svar	2

Det finns ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan små och stora byråer.

Fråga 35. Ny fråga.

Är Du beredd att betala för detta genom höjd avgift till samfundet.

Ja	43
Nej	35
Vet ej	21
Ej svar	1

Det kan konstateras att betalningsviljan påverkas starkt av byråstorlek. Bland advokaterna på enmansbyråer är endast 29% beredda att betala höjd avgift, medan bland byråer med mer än 10 anställda är 58% av de svarande beredda att betala höjd avgift.

ADVOKATSAMFUNDET

Fråga 36. Ny fråga.

Är det lätt eller svårt att komma fram i Advokatsamfundets växel.

Nästan alla som har någon uppfattning om detta anser att det är lätt att komma fram.

Fråga 37. Ny fråga.

Vilken service upplever Du att Du får från medarbetarna på Advokatsamfundets kansli.

God service	39
Dålig service	4
Ingen uppfattning	56
Ej svar	1

Svarande från små byråer har oftare en uppfattning om servicenivån på samfundets kansli.

Fråga 38. Ny fråga.

Har Du besökt Advokatsamfundets hemsida www.advokatsamfundet.se?

Det kan konstateras att hälften av de svarande har besökt hemsidan. Det finns en liten överrepresentation bland större byråer och en viss underrepresentation från mindre byråer. Det är dock förhållandevis marginella skillnader. Av enmansbyråerna har 46% besökt hemsidan.

Fråga 39. Ny fråga.

Hur ofta under den senaste tiden?

Dagligen	0
2-3 gånger/vecka	2
Varje månad	15
Någon enstaka gång	82
Ej svar	1

Fråga 40. Ny fråga.

Saknar Du något på hemsidan.

Ja	5
Nej	22
Vet ej	69
Ej svar	4

Fråga 41. Ny fråga.**Vad tycker Du om Advokatsamfundets yrkesservice m.m.**

Här får Advokatsamfundets yrkesservice i vid bemärkelse betygsättas. Följande slutsatser kan dras.

- Tidskriften advokaten får högt betyg. 82% av de svarande tycker att tidskriften Advokaten är bra. 12% anser att den är mindre bra och endast 2% tycker att den är dålig.
- Endast en tredjedel betygsätter samfundets hemsida. Av de som tillkännager uppfattning tycker två tredjedelar att hemsidan är bra och resterande tredjedel att den är mindre bra. Endast 2% av de tillfrågade anser att den är dålig.
- Nyhetsbrevet Advokatnytt anser drygt hälften av de svarande är bra och 22% tycker att den är mindre bra. 5% tycker att Advokatnytt är dålig.
- 4 av 5 tar ställning till Yrkesrådets kursutbud och av dessa tycker knappt två tredjedelar att kursutbudet är bra och en knapp tredjedel att det är mindre bra. 6% tycker att kursutbudet är dåligt.
- 7 av 10 betygsätter minneslistor/checklistor och av dessa tycker tre av fyra att minneslistorna är bra.
- Endast en tredjedel av de tillfrågade uttrycker uppfattning om det informations/marknadsföringsmaterial som går att beställa. Av de som har en åsikt tycker ungefär lika många att det är bra som de som tycker att det är mindre bra.
- 7 av 10 uttrycker uppfattning om den information som lämnas om advokatförsäkringar och två tredjedelar av dessa tycker att informationen är bra.

DIN ARBETSSITUATION**Fråga 43.****Skulle Du vilja säga att Du är nöjd eller missnöjd med Din advokatverksamhet ?**

Mycket nöjd	29 (34)
Ganska nöjd	50 (52)
Varken eller	14 (10)
Ganska missnöjd	6 (3)
Mycket missnöjd	1 (0)

Kåren är något mindre nöjd idag än vad som var fallet för fem år sedan. Advokater på större byråer som arbetar inom det affärsjuridiska området är generellt sett mera nöjda.

Fråga 44.

Skulle Du vilja förändra Din advokatverksamhet i något av följande avseenden ?

Ja, byta verksamhetsinriktning	6 (6)
Ja, skaffa fler uppdrag	21 (22)
Ja, erhålla bättre ekonomiskt utbyte	47 (37)
Ja, arbeta vid större byrå	4 (3)
Ja, arbeta vid mindre byrå	0 (1)
Ja, kortare arbetstid	36 (31)
Ja, annat	3 (4)
Ej svar	3 (2)

Jämfört med situationen för fem år sedan är det framförallt andelen som önskar erhålla bättre ekonomiskt utbyte som ökat.

Av de som önskar erhålla bättre ekonomiskt utbyte är de som arbetar med humanjuridik överrepresenterade.

Fråga 45.

Skulle Du välja ett annat yrke än advokatens om Du hade möjlighet att börja om ?

Ja, definitivt	6 (3)
Ja kanske	32 (27)
Nej, knappast	39 (42)
Nej, definitivt inte	21 (27)
Ej svar	2 (1)

Något fler skulle välja ett annat yrke jämfört med vad som angavs vid föregående undersökning. Humanjuristerna är något överrepresenterade vad beträffar tveksamhet till yrkesvalet.

Fråga 46.

Har Din arbetssituation som advokat förändrats under senare år.

Ja, till det bättre	36 (38)
Nej, oförändrat	38 (46)
Ja, till det sämre	25 (14)
Ej svar	2 (2)

Samma tendenser som redovisats i föregående fråga finns här.

Det kan konstateras att kårens inkomster inte stigit sedan 1994. Alla förändringar ligger inom felmarginalen. Kåren visar en mycket heterogen inkomstbild.

51% av de som arbetar på enmansbyråer taxerar för upp till 300 000 kronor, medan 5 % av de som arbetar på byråer med 10 eller fler advokater taxerar för en inkomst upp till 300 000 kronor.

47% av de som arbetar på byråer med 10 advokater eller fler taxerar för en inkomst överstigande 700 000 kronor. Endast 5 procent av advokaterna på enmansbyråerna når denna inkomst.

Fråga 55. Ny fråga.

Ungefär hur stort var det sammanlagda värdet av redovisat årsresultat och pensionsavsättningar i advokataktiebolaget (som låg till grund för 1999 års taxering)

Under 25 000 kr	12
25 001 – 50 000 kr	7
50 001 – 75 000 kr	6
75 001 – 100 000 kr	6
100 001 – 150 000 kr	7
150 001 – 200 000 kr	4
200 001 – 250 000 kr	3
250 001 – 300 000 kr	2
300 001 – 350 000 kr	3
350 001 – 400 000 kr	2
400 001 – 450 000 kr	1
450 001 – 500 000 kr	1
Mer än 500 000	15
Ej svar	31

Samma mönster som avser taxerad inkomst återfinns i svaren på denna fråga.

43 % av enmansbyråerna avsätter upp till 75 000 kronor medan 34% av de som arbetar på byråer med 10 advokater eller fler avsätter mer än 500 000 kronor.